

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2010**

• HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY

Kľúčové otázky a kľúčové zistenia

• Kľúčové otázky:

- Aký je vývoj v počte udalostí negatívne ovplyvňujúcich životné prostredie?
- Aký je vývoj v následkoch udalostí negatívne ovplyvňujúcich životné prostredie?

• Kľúčové zistenia:

- Počet udalostí mimoriadnych zhoršení vôd je za posledné tri roky približne na rovnakej úrovni.
- V posledných troch rokoch SIŽP nezaevidovala žiadnu udalosť vedúcu k zhoršeniu kvality ovzdušia.
- Počet požiarov v roku 2010 oproti roku 2009 poklesol. Z hľadiska dlhodobého vývoja (2000 – 2010) má trend počtu požiarov kolísavý charakter, pričom počet požiarov v žiadnom z uvedených rokov neklesol pod počet 8 000.
- Rok 2010 bol z hydrologického hľadiska mimoriadne vlhký, čo sa negatívne prejavilo vznikom rozsiahlych povodní.
- Celkové priame škody v dôsledku požiarov boli v roku 2010 69 148,4 tis. eur. Z hľadiska dlhodobého vývoja (2000 – 2010) to predstavuje najvyššiu zaznamenanú výšku škôd.
- Celkové náklady a škody spôsobené povodňami v roku 2010 dosiahli výšku 526,31 mil. eur.

Havarijné zhoršenie kvality vôd

SIŽP v roku 2010 zaevidovala 100 mimoriadnych zhoršení vôd (MZV) – počet udalostí za posledné tri roky sa pohybuje približne na rovnakej úrovni. Z evidovaných udalostí bolo 42 prípadov na povrchových vodách a v 58 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Tabuľka 164. Prehľad MZV v SR v rokoch 2000 – 2010

Rok	Počet evidovaných MZV SIŽP	Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
		Povrchových			Podzemných		
		Celkový počet	Vodárenské toky a nádrže	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistenie	Ohrozenie
2000	82	55	2	9	27	3	24
2001	71	46	1	4	25	1	24
2002	127	87	1	6	40	5	35
2003	176	134	2	3	42	0	42
2004	137	89	1	10	48	11	37
2005	119	66	2	5	53	2	51
2006	151	94	0	3	57	6	51
2007	157	97	1	4	60	4	56
2008	102	49	0	6	53	4	49
2009	101	50	1	3	51	7	44
2010	100	42	0	2	58	2	56

Zdroj: SIŽP

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa znížil počet MZV zapríčinených ropnými látkami a odpadovými vodami. Naopak, zvýšený podiel na zhoršení kvality vôd zaznamenali exkrementy hospodárskych zvierat, nerozpustné látky, žieraviny a iné látky. V troch prípadoch sa nepodarilo zistiť druh škodlivej látky alebo obzvlášť škodlivej látky.

Tabuľka 165. Vývoj v počte MZV podľa druhu látok škodiacich vodám (LŠV) v rokoch 2000 – 2010

Druh látok škodiacich vodám	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ropné látky	33	40	64	59	70	63	69	76	65	65	60
Žieraviny	2	2	5	3	1	0	3	4	2	0	3
Pesticídy	0	0	1	0	3	0	2	0	0	0	0
Exkrementy hospodárskych zvierat	5	4	9	21	15	14	14	12	7	2	10
Silážne šfavy	4	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Priemyselné hnojivá	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Iné toxické látky	12	5	3	3	0	4	4	5	2	1	1
Nerozpustné látky	5	2	6	11	3	4	3	3	2	2	4
Odpadové vody	10	10	17	35	20	10	28	24	15	17	12
Iné látky	2	1	3	7	10	8	6	7	3	1	6
Látky škodiace vodám, u ktorých sa šetrením nepodarilo zistiť druh	9	7	17	35	14	10	22	24	6	1	3

Zdroj: SIŽP

Ani v roku 2010 nedošlo k žiadnemu mimoriadnemu zhoršeniu vôd v dôsledku znečistenia mimo územia SR. Na MZV sa stabilne značným percentom podieľajú nezistení pôvodcovia (15 %) a tzv. cudzie organizácie (16 %).

Tabuľka 166. Prehľad o MZV vzniknutých mimo územia SR, spôsobených cudzími organizáciami, resp. s nezisteným pôvodcom v rokoch 2000 – 2010

Rok	MZV spôsobené alebo vzniknuté (počet)					
	Mimo územia SR		Cudzími organizáciami		Nezisteným pôvodcom	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
2000	5	6,1	1	1,2	28	34,1
2001	0	0	3	4,2	16	22,5
2002	1	0,7	4	3,1	35	27,5
2003	2	1,1	8	4,5	52	29,5
2004	7	5,1	8	5,8	36	26,3
2005	3	2,5	15	12,6	33	27,7
2006	1	0,6	13	8,6	46	30,5
2007	0	0	17	10,8	48	30,6
2008	1	0,9	8	7,8	18	17,6
2009	0	0	11	11,1	22	22,2
2010	0	0	16	16,0	15	15,0

Zdroj: SIŽP

Tabuľka 167. Prehľad najzávažnejších MZV spôsobených v roku 2010

Rok	Dátum	Miesto vzniku, objekt	Príčina vzniku havárie	Následky havárie
2010	7. 7. 2010	Št. cesta Zvolen – Šahy (k.ú. Dobrá Niva)	Dopravná nehoda kamiónu, pri ktorej bola poškodená palivová nádrž, z ktorej uniklo asi 500 l motorovej nafty	Kontaminácia trávnatého porastu, pôdy a vôd v cestnom rigole. Zasiahnuté územie sa nachádzalo v ochrannom pásme II. stupňa vodárenských zdrojov Podzámčok a Dobrá Niva
	15. 10. 2010	Vodný tok Duša	Znečistenie vody amoniakálnym dusíkom. Pôvodcu MZV sa nepodarilo zistiť	Úhyn 2 600 kg rýb v úseku toku o dĺžke 23 km

Zdroj: SIŽP

Najčastejšou príčinou vzniku MZV v roku 2010 tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, bol ľudský faktor a nevyhovujúci technický stav zariadenia, resp. objektu, v ktorom sa používali nebezpečné látky. Najväčší podiel MZV na celkovom MZV bolo spôsobených cestnou dopravou a prepravou, ktorých pôvodcami sú čo raz častejšie zahraniční dopravcovia a prepravcovia.

Tabuľka 168. Prehľad o príčinách vzniku MZV evidovaných SIŽP v rokoch 2000 – 2010

MZV podľa príčiny ich vzniku												
Rok	Ľudský faktor	Nevyhovujúci stav zariadenia v dôsledku			Mimoriadna udalosť		Poveternostné vplyvy	Doprava a preprava		MZV vzniklo mimo územia SR	Iná	Nezistená
		nedostatočnej údržby a náhradných dielov	nevhodného technického riešenia	nedostatočnej kapacity skl. objektu	požiar	výbuch		doprava	preprava LŠV			
2000	14	7	5	1	0	1	3	11	1	5	14	19
2001	15	4	9	1	0	1	0	9	1	0	18	0
2002	17	8	11	6	1	0	5	28	6	0	21	24
2003	43	14	12	3	1	3	12	28	2	2	19	37
2004	16	9	8	4	3	0	5	19	2	7	37	27
2005	21	6	13	5	2	0	1	40	5	3	7	16
2006	30	7	13	5	2	2	4	38	6	1	20	23
2007	32	5	12	6	0	4	3	50	4	0	10	31
2008	10	10	9	2	1	2	2	38	6	1	10	12
2009	13	10	3	1	1	1	1	27	5	0	24	15
2010	9	9	7	5	0	3	4	24	4	0	22	1

Zdroj: SIŽP

Havarijné zhoršenie kvality ovzdušia

V roku 2010, rovnako ako v posledných dvoch rokoch, nebola na Útvare inšpekcie ochrany ovzdušia SIŽP zaevidovaná žiadna udalosť vedúca k zhoršeniu kvality ovzdušia.

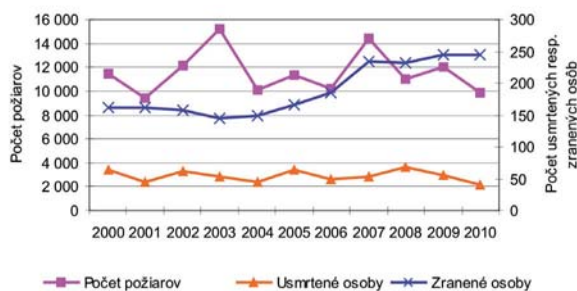
Požiarovosť

V roku 2010 bolo v SR zdokumentovaných 9 851 požiarov, pri ktorých bolo usmrtených 41 osôb a 244 bolo zranených. Aj keď klesol počet požiarov, priame materiálne škody sa zvýšili na 69 148,4 tis. eur, pričom výška uchránených hodnôt bola vyčíslená na 353 695,7 tis. eur.

Z hľadiska škôd vzniknutých požiarimi v jednotlivých odvetviach ekonomických činností **najviac požiarov vzniklo opäť v bytovom hospodárstve** – 1 884, pri ktorých bolo usmrtených 26 a zranených 153 osôb. Priame hmotné škody dosiahli hodnotu 6 219,9 tis. eur. Na druhom mieste sa v požiarnej štatistike z hľadiska počtu vzniknutých požiarov umiestnila **doprava** s 1 235 požiarimi s priamymi materiálnymi škodami 6 612,7 tis. eur, pri ktorých boli usmrtené tri osoby a 16 bolo zranených. Najnižší počet požiarov bol opakovane zaznamenaný v sektore **obchodu**, kde bol počet požiarov 118 s priamymi hmotnými škodami 5 395,5 tis. eur.

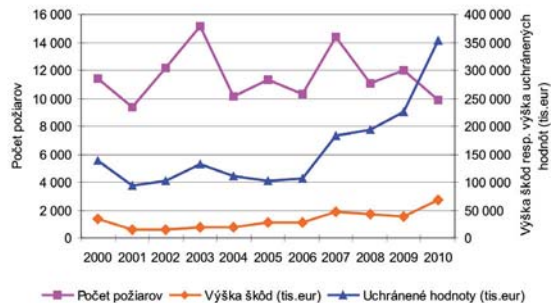
Z hľadiska územnosprávneho členenia, **najviac požiarov** vzniklo v roku 2010 v Prešovskom kraji (1 711) a **najmenej** v Trenčianskom kraji (883). **Najvyššie škody** v dôsledku požiarovosti vznikli v Bratislavskom kraji (18 982,3 tis. eur) a **najmenšie** v Prešovskom kraji (1 782,3 tis. eur).

Graf 146. Vzťah medzi počtom požiarov a počtom usmrtených, resp. zranených osôb v rokoch 2000 – 2010

Zdroj: P HaZZ MV SR

Graf 147. Vzťah medzi počtom požiarov a výškou škôd, resp. výškou uchránených hodnôt v rokoch 2000 – 2010

Zdroj: P HaZZ MV SR

Povodne

Všeobecne možno konštatovať, že v SR bol prvý polrok hydrologického roka 2010 mimoriadne vlhký. V každom mesiaci sa vyskytli dni, počas ktorých boli v hydroprognózných staniciach štátnej hydrologickej siete SR zaznamenané vyššie vodné stavy ako sú vodné stavy stanovené pre stupne povodňovej aktivity. Celkovo to bolo v priebehu 6 mesiacov počas 96 dní.

V roku 2010 bolo povodňami postihnutých 1 100 obcí a miest, kde bolo zaplavených 30 574 obytných domov (pivnice, suterény), 8 461 nebytových budov, 92 079,7 ha poľnohospodárskej pôdy, 3 657,1 ha lesnej pôdy a 7 268,8 ha intravilánov obcí a miest. Následkami povodní bolo postihnutých celkom 44 380 obyvateľov, z toho muselo byť evakuovaných 10 085 osôb.

Celkové náklady a škody spôsobené povodňami v roku 2010 boli vyčíslené na 526,31 mil. eur, z toho náklady na povodňové zabezpečovacie práce boli vyčíslené na 27,53 mil. eur, náklady na povodňové záchranné práce na 17,93 mil. eur a povodňové škody vo výške 480,85 mil. eur.

Povodňové škody na majetku štátu boli vo výške 241,33 mil. eur, na majetku obyvateľov 48,47 mil. eur, na majetku obcí 76,54 mil. eur a vyšších územných celkov 57,17 mil. eur. Na majetku právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov boli škody 57,34 mil. eur.

Vo februári 2010 vstúpil do platnosti **zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami** do ktorého bola transponovaná smernica EP a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík. Cieľom zákona je ustanoviť rámec na hodnotenie a manažment povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť.

V roku 2010 vláda svojim uznesením č. 556/2010 schválila Princípy udržateľnej ochrany územia pred povodňami, zásady integrovaného manažmentu vodných zdrojov a pôdneho fondu a návrh rámcových podmienok pre zabezpečenie integrovaného manažmentu povodí. V zmysle týchto požiadaviek bol vypracovaný **Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR**.

Tabuľka 169. Následky povodní za obdobie rokov 2004 – 2010

Rok	Počet povodňou postihnutých sídiel	Zaplavené územia (ha)	Škody pri povodniach (mil. eur)	Náklady (mil. eur)		Náklady a škody celkom (mil. eur)
				Záchranné práce	Zabezpečovacie práce	
2004	333	13 717	34,91	1,23	3,42	39,56
2005	237	9 237	24,03	2,24	2,67	28,94
2006	512	30 730	47,90	5,98	6,42	60,30
2007	60	339	2,49	0,30	0,21	3,00
2008	188	3 570	39,75	3,59	2,51	45,85
2009	165	6 867	8,41	1,59	1,30	11,30
2010	1 100	103 006	480,85	17,93	27,53	526,31

Zdroj: MP SR, MŽP SR, VÚVH

